

Europos Pulsas

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Jungiant bendruomenes, stiprinant Europą

Nr. 49

2025 m. rugsėjis

PLASTIKO ERA BAIGIASI: EUROPOS KELIAS Į ŠVARESNEJĄ ATEITĮ

Dar prieš kelis dešimtmečius plastikas buvo laikomas vienu didžiausių žmogaus išradimų. Lengvas, pigus, patvarus – jis tapo neatsiejama mūsų gyvenimo dalimi: nuo pakuočių ir maišelių iki žaislų, baldų ar automobilių detalių. Tačiau šiandien plastikas jau vadinamas viena didžiausių ekologinių problemų, su kuria susiduria žmonija. Europos Sąjunga siekia radikalai sumažinti jo naudojimą ir skatinti žiedinę ekonomiką, kurioje atliekos tampa ištekliais. Lietuva kartu su kitomis šalimis narėmis žengia šiuo keliu – ne tik dėl Europos direktyvų, bet ir dėl savo ateities.

Plastikas – patogumas, virtęs problema

Plastikas yra ilgaamžis: jam suirti prireikia šimtų metų. Dėl to jis kaupiasi sąvartynuose, upėse, vandenynuose, dirvožemyje ir net mūsų organizmuose. Kasmet pasaulyje pagaminama daugiau nei 350 mln. tonų plastiko, o didelė dalis jo tampa atliekomis jau po kelių minučių naudojimo. Vienkartiniai maišeliai, šiaudeliai, indai – tai patogumo simboliai, kurie paverto į taršos simbolius.

Mokslininkai įrodė, kad mikroplastikas randamas ne tik jūros gyvūnų organizmuose, bet ir žmogaus kraujyje, plaučiuose, net placentoje. Tai reiškia, kad plastikas jau peržengė ribą tarp gamtos ir žmogaus sveikatos.

Europos atsakas: mažiau plastiko, daugiau perdirbimo

ES dar 2019 m. žengė istorinį žingsnį – priėmė direktyvą, kuria uždrausti kai kurie vienkartiniai plastikiniai gaminiai: šiaudeliai, ausų krapštukai, lėkštės, stalo įrankiai, gėrimų maišikliai. Tai buvo tik pradžia. 2024 m. Taryba ir Europos Parlamentas sutarė dėl naujo pakuočių ir pakuočių atliekų reglamento, kuriuo siekiama iki 2040 m. sumažinti plastiko pakuočių atliekų kiekį beveik per pusę.

Tikslai aiškūs:

- daugiau daugkartinių pakuočių,
- geresnis atliekų rūšiavimas ir perdirbimas,
- aiškios taisyklės gamintojams dėl dizaino ir ženklavimo,
- draudimas naudoti nereikalingą pakuotę, pvz., perteklinius plastiko sluoksnius.

Tai reiškia, kad ateityje prekybos centruose matysime mažiau plastikinių dėžučių ar maišelių, daugiau daugkartinių sprendimų – nuo indelių iki taros, kurią galima gražinti.

Plastiko šešėlis Lietuvoje

Lietuva, kaip ir kitos ES šalys, turi prisitaikyti prie šių pokyčių. Atliekų rūšiavimo sistema per pastarąjį dešimtmetį stipriai pagerėjo: šiandien dauguma gyventojų turi galimybę atskirai mesti plastiką, popierių, stiklą. Tačiau rūšiavimo statistika vis dar kelia iššūkių – ne visi tai daro, o perdirbimo įmonėms tenka tvarkyti daug užterštų ar netinkamai surūšiuotų pakuočių.

Kiekvienais metais Lietuvoje į rinką patenka apie 200 tūkst. tonų pakuočių, iš jų trečdalis sudaro plastikas. Didelė dalis jo naudojama vienkartiniais produktais – buteliams, maišeliams, maisto indeliams. Tai reiškia, kad be są-

buvo pilotinis projektas, vėliau plėtotas.

4. Australija / Viktorija (pietinė Australija)

Informacija, kad Viktorijos valstijoje (Australija) nėra teisės akte draudimo naudoti savo konteinerius parduotuvėse, jeigu jie tinkamai išplauti, tai reiškia, kad tokios praktikos leidimas egzistuoja.

Naujas įprotis: savo pakuotę iš namų

Vis garsiau kalbama, kad metas pradėti ne tik vengti perteklinio

bimo priemonių, valiklių, kuriuos pirkėjai pilasi į atsineštus butelius ar stiklainius. Tokie sprendimai tampa vis populiareni tarp sąmoningų miestų gyventojų.

Neatsilieka ir kai kurie didieji prekybos tinklai. Tai rodo, kad ši praktika pamažu pereina iš nišinių parduotuvių į plačiai prieinamus prekybos centrus.

Panašių iniciatyvų galima rasti ir regionuose. Pavyzdžiui, Anykščių savivaldybėje buvo pristatytas daugkartinių indų projektas: kavinės leidžia žmonėms užsisakyti maisto į specialius, daugkartinius

metais daug dėmesio sulaukia bioplastikai, gaminami iš atsinaujinančių žaliavų – kukurūzų krakmolo, bulvių, cukranendrių, celiuliozės ar net jūrinių dumblių. Tokios medžiagos yra biologiškai skaidžios arba kompostuojamos, todėl jų poveikis aplinkai gerokai mažesnis. Pavyzdžiui, kukurūzų pagrindu gaminami bioplastikai jau naudojami vienkartiniais indams, pakuotėms ar šiukšlių maišams. Dumblių pagrindu sukurtos plėvelės gali pakeisti maisto pakuotes, o celiuliozės bioplastikai – įvairius pakavimo popieriaus pakaitalus.

Vis dėlto svarbu suprasti, kad bioplastikas nėra stebuklingas sprendimas, kuris iš karto pakeis visą rinką. Jo gamyba šiuo metu yra brangesnė nei tradicinio plastiko, o skaidymasis priklauso nuo sąlygų – ne visi bioplastikai suyra gamtoje, kai kurie reikalauja pramoninio kompostavimo. Tačiau jie rodo labai aiškią kryptį: pereiti nuo naftos pagrindo plastiko prie atsinaujinančių išteklių, kurie galėtų tapti nauja žiedinės ekonomikos dalimi.

Kai kuriose Europos šalyse tokios inovacijos jau pritaikomos praktikoje. Pavyzdžiui, Vokietijoje ir Nyderlanduose bioplastikiniai maišeliai naudojami prekybos centruose vaisiams ir daržovėms pakuoti, o Italijoje jie tapo privalomi. Lietuvoje taip pat atsiranda verslų, kurie eksperimentuoja su bioplastiku – gamina daugkartines ar kompostuojamas pakuotes, ieško sprendimų viešojo maitinimo sektoriui.

Ką gali padaryti kiekvienas?

Plastiko mažinimas – tai ne tik politikų ar verslų užduotis. Kiekvienas galime prisidėti kasdieniais sprendimais:

- rinktis daugkartinius maišelius ir butelius,
- pirkti prekes be perteklinės pakuotės,
- rūšiuoti atliekas ir tinkamai plauti pakuotes,
- palaikyti vietos iniciatyvas, kurios siūlo tvarius sprendimus.

Nors šie veiksmai atrodo maži, jų poveikis tampa didelis, kai juos daro milijonai žmonių.

Plastiko era baigiasi

RURALIZATION projektas parodė, kad kaimas gali būti ateities laboratorija. Panašiai plastiko mažinimo iniciatyvos atskleidžia, kad mūsų vartojimo įpročiai gali tapti pokyčių varikliu. Jei šiandien renkamės daugkartinį maišelį ar puodelį, rytoj prisidedame prie švaresnio miesto, šalies ir Europos.

„Plastikas – tai mūsų vakar dienos patogumas, bet jis neturi tapti rytojaus našta.“

Europos Sąjunga aiškiai rodo kryptį: mažiau atliekų, daugiau atsakingų sprendimų. Lietuvai tai yra galimybė ne tik įgyvendinti direktyvas, bet ir tapti pavyzdžiu regione, kaip mažos šalys gali judėti link švaresnės, žalesnės ateities.

„Europos Pulsas“ informacija

Vaizdas, sukurtas Chaiyan Anuwatmongkolchai iš Pixabay

rezultatų: maišelių vartojimas sumažėjo, o pirkėjai vis dažniau renkasi daugkartinius pirkinių krepšius ar maišelius. Tai rodo, kad net nedideli finansiniai paskatinimai gali keisti vartojimo įpročius.

Faktiniai pavyzdžiai

1. Portugalija – tinklas „Continente“

Vienas iš didžiųjų prekybos tinklų Portugalijoje „Continente“ leidžia klientams naudoti savo sandarius indelių deli skyriuje ar užkandžių skyriuose („take-away / deli counters“) – t. y. galima atsinešti savo konteinerį, į kurį įdės produktą.

2. Europos „zero-waste“ parduotuvės

Daugelyje Europos valstybių veikia +400 „zero-waste“ parduotuvių, kuriose prekės parduodamos didmenine forma arba pagal svorį, ir pirkėjai atsineša savo daugkartines pakuotes (stiklainius, indus, medžiagines maišelius).

Pavyzdžiui, stočių parduotuvių studijoje „Zero Waste Europe“ aprašyta, kad tokie sprendimai paplitę Ispanijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje ir kt.

3. Kanada – „Bulk Barn“

„Bulk Barn“, Kanadoje, leido klientams naudoti savo indus tam tikrose parduotuvėse. Tai

plastiko, bet ir atsinešti savo pakuotes į parduotuves. Tai paprastas sprendimas, kurį kiekvienas galime išbandyti:

- stiklinis indelis salotoms ar karšties patiekalams,
- popierinis maišelis kepiniams ar daržovėms,
- medžiaginis maišelis kruopoms, riešutams ar vaisiams.

Tokie sprendimai jau tampa realybe daugelyje Europos šalių, o Lietuvoje jie taip pat pradeda prigyti.

Tai – dar vienas žingsnis link sąmoningos visuomenės, kuri supranta, kad kiekviena pakuotė turi savo kainą: ne tik piniginę, bet ir aplinkosaugos.

Vis daugiau parduotuvių Lietuvoje skatina klientus atsinešti savo indus ar maišelius. Tai daroma ne tik „zero waste“ principu veikiančiose parduotuvėse, bet ir didesniuose prekybos tinkluose. Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje jau galima rasti parduotuvių, kur kruopas, riešutus ar arbatą galima įsigyti į savo indelį. Tokios vietos kaip „BioPapa“ (ankščiau „Zaliuomenė“) siūlo nuolaidą klientams, kurie atsineša savo tarą.

Specializuotos „be pakuotės“ parduotuvės suteikia galimybę pirkėjui iš karto sumažinti plastiko vartojimą. Čia galima įsigyti ne tik maisto, bet ir buitines prekių – skal-

indelius, kuriuos galima naudoti pakartotinai. Tokia praktika padeda ne tik mažinti plastiko atliekų kiekį, bet ir ugdo naujus įpročius.

Lietuvos „Zero Waste Shops“ tinklalapyje galima rasti interaktyvų žemėlapių su parduotuvėmis, kuriose laukiami pirkėjai su savo pakuotėmis. Jame pažymėtos vietos Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Klaipėdoje ir mažesniuose miestuose. Tokios iniciatyvos stiprina bendruomeniškumą ir suteikia galimybę rinktis tvariau.

Svarbu pabrėžti, kad atsinešti savo pakuotę nėra sudėtinga. Tai gali būti paprastas stiklainis, stiklinis indelis, popierinis maišelis ar daugkartinė dėžutė. Parduotuvės ir kavinės vis labiau pripranta prie šios praktikos, o klientai – prie idėjos, kad jų pasirinkimas prisideda prie bendro tikslo.

Šiandien jau galima sakyti, kad Lietuvoje formuojasi nauja kultūra: pirkėjai vis dažniau neša į parduotuvę savo tarą, o pardavėjai vis labiau tam pasirengę. Tai dar tik pirmieji žingsniai, tačiau jie rodo kryptį – mažiau vienkartinio plastiko, daugiau atsakomybės ir daugiau sąmoningumo kasdienybėje.

Bendruomenės ir inovacijos

Technologijų sektorius taip pat aktyviai ieško alternatyvų tradiciniam plastikui. Pastaraisiais

Maišiagalos Houvalto dvaras: klasicizmo perlas ir gyvas kultūros centras

Autorius Vilensija - Mano darbas, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=60474710>

Vos už 25 kilometrų nuo Vilniaus, Maišiagalos miestelyje, stūkso įspūdingas klasicizmo stiliaus pavyzdys – Houvalto dvaras. Tai vienas iš tų objektų, kuriuose susipina sena Lietuvos istorija, bajoriška kultūra ir šiuolaikinė bendruomenės dvasia.

Istorijos vingiai

Maišiagalos dvaro ištakos siekia dar Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikus. Ilgainiui jis

priklausė įvairioms giminėms, kol XVIII a. pabaigoje pateko Houvaltų šeimai. Grafas Onufrijus Houvaltas ėmėsi ambicingo projekto – pastatyti reprezen-

tacinius rūmus pagal garsaus architekto Mykolo Angelo Šulco planus. Rūmai buvo pradėti statyti apie 1806 m., o vėliau, XIX a. pabaigoje, baigti jo palikuonių.

Houvaltai čia kūrėsi ilgam – tai buvo ne tik jų rezidencija, bet ir kultūros židinys, kurio spindesį mename iki šiol.

Architektūros grožis

Houvalto dvaro rūmai – ryškus klasicizmo pavyzdys. Simetriškas fasadas, tvarkingos proporcijos, santūri elegancija – viskas kurta tam, kad pastatas atrodytų didingas ir kartu harmoningas. Viduje erdvės taip pat planuotos pagal klasicistinius principus: šviesa, aiški struktūra, monumentalumas.

Dvaro kompleksą papildė ir ūkio pastatai, parkas, aplinką puošiantys želdiniai. Visa tai sukūrė erdvę, kurioje dera estetika ir praktika.

Laikai, kai dvaras sunyko

XX amžius buvo negailestingas daugeliui Lietuvos dvarų, ne išimtis ir Maišiagala. Karai,

okupacijos, sovietmečio politika nulėmė, kad rūmai prarado savo blizgesį. Sovietų valdžia nacionalizavo dvarą, jo erdvės buvo pritaikytos įvairioms reikmėms – čia veikė mokykla, vėliau kitos institucijos. Autentiškumas bluko, o rūmai nyko.

Atgimimo kelias

Atkūrus nepriklausomybę, rūmais pradėjo rūpintis Vilniaus rajono savivaldybė. XX–XXI a. sandūroje buvo pradėta restauracija, kuri įgavo pagreitį pasitelkus Europos Sąjungos paramą. 2016 m. rūmai jau stovėjo atnaujinti – išsaugotas jų klasicistinis veidas, pritaikyta infrastruktūra kultūrinei veiklai.

Šiandien dvaras vėl kviečia lankytojus. Tai ne tik istorinis objektas, bet ir gyvas bendruomenės centras.

Amatų ir kultūros erdvė

Houvalto dvare įsikūręs Tradicinių amatų centras. Čia atgimsta senieji lietuviški amatai – vilnos vėlimas, puodininkystė, žvakių

liejimas, verbų pynimas, medžio drožyba. Vietos meistrai dalijasi savo žiniomis su lankytojais, organizuoja edukacijas, parodas.

Dvaras taip pat tapo susitikimų vieta: jame veikia biblioteka, kultūros renginių salė, vyksta konferencijos, koncertai. Houvalto dvaras šiandien – tai tradicijų ir šiuolaikiško kultūrinio gyvenimo derinys.

Reikšmė šiandien

Maišiagalos dvaras – ne vien tik architektūros paminklas. Tai vieta, kur susitinka praeitis ir dabartis. Restauruoti rūmai liudija, kad paveldą galima prikelti naujam gyvenimui, o amatų centras rodo, jog tradicijos gali būti aktualios ir šiandien.

Atvykę čia lankytojai ne tik iš arti pamato klasicizmo architektūros grožį, bet ir pasineria į gyvąją kultūrą. Houvalto dvaras tampa traukos vieta tiek vietos bendruomenei, tiek atvykėliams, įrodydamas, kad istorija gali būti gyva, jei ją puoselėjame.

„Europos Pulso“ informacija

Glitiškių dvaras: nuo istorijos gelmių iki šiandienos atgimimo

Vos už kelių kilometrų nuo Paberžės, Vilniaus rajone, stūkso vienas įspūdingiausių Lietuvos dvarų – Glitiškių dvaras. Tai ne tik architektūros paminklas, bet ir gyvas mūsų istorijos liudytojas, pasakojantis apie kilmingųjų gyvenimą, XIX a. neogotikos madą ir vietos bendruomenės tapatybę.

Istorijos pradžia

Glitiškių dvaro istorija siekia dar XV a. – pirmą kartą jis minimas 1483 metais. Dvaras priklausė įvairioms didikų giminėms, tarp jų Kosakovskiems, kurie dvarui suteikė dabartinį veidą. Būtent jų laikais, 1860 m., pagal architekto Augustino Kosakovskio projektą pastatyti dabartiniai rūmai.

XIX amžiaus viduryje dvaras tapo neogotikinės architektūros pavyzdžiu, kokių nedaug turime Lietuvoje. Rūmai buvo projektuojami taip, kad pabrėžtų didybę ir estetiką, tačiau kartu išlaikytų funkcionalumą.

Architektūros ypatybės

Glitiškių dvaro rūmai išsiskiria savo neogotikiniais bruožais: reprezentacinė dalis papuosta pseudo-rizalitu, bokšteliais, bal-

konais ir dekoratyvine balustrada. Visa tai sukuria išpūdį, lyg dvaras būtų ištrauktas iš romančių romanų puslapių.

Šalia pagrindinių rūmų išliko ir kiti autentiški pastatai – ledainė, svirnas, oficina, arklidės. Tai primena, kad dvaras buvo ne tik reprezentacinė, bet ir ūkinė, gyva vieta.

Neatsiejamas dvaro simbolis – senasis ažuolas, kuriam, kaip teigiama, apie 600 metų. Tai tylus liudininkas, regėjęs kartų kaitą, karus, okupacijas ir atgimimą.

Sunykimas ir išsūkiai

XX a. pradžioje Glitiškių dvaro istorija, kaip ir daugelio kitų Lietuvos dvarų, patyrė sunykimą. Karai, politinės permainos ir sovietmečio režimas nepaliko erdvės kilmingajam paveldui. Dvaras buvo apleistas, jo rūmai nyko,

kai kurie pastatai tapo sandėliais ar griuvėsiais.

Ilgą laiką vietos gyventojai dvarą matė tik kaip priminimą apie praeitį, tačiau ne kaip gyvą kultūros centrą.

Atgimimas

Tik XXI a. pradžioje pradėta aktyviau rūpintis Glitiškių dvaro išsaugojimu. 2023 m. dvaras buvo restauruotas ir atvertas visuomenei. Restauracijos darbai atskleidė tikrąją rūmų didybę – atnaujinti fasadai, sutvarkyti langai, balkonai, bokšteliai.

Šiandien Glitiškių dvaras tampa kultūros ir bendruomenės traukos centru. Čia vyksta renginiai, ekskursijos, meninės iniciatyvos. Tai vieta, kur istorija dera su šiuolaikine kultūra.

Reikšmė šiandien

Glitiškių dvaras nėra tik praeities paminklas. Jis simbolizuoja Lietuvos dvarų paveldo atgimimą ir mūsų gebėjimą vertinti istoriją. Tai vieta, kuri pritraukia lan-

Autorius Vilensija - Mano darbas, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=49174115>

kytojus iš Vilniaus ir visos Lietuvos, skatina kultūrinį turizmą.

Lankytojams čia atsiveria ne tik architektūrinis grožis, bet ir proga apmąstyti istoriją, pajus-

ti dvaro dvasią. Tai priminimas, kad kultūrinis paveldas gali būti gyvas ir prasmingas, jei mes jį priimame ir branginame.

„Europos Pulso“ informacija

Trys Baltijos šalys Vilniuje pasirašė didžiausią istorijoje elektrifikacijos sutartį

Šiandien Vilniuje trijų Baltijos šalių institucijos, įgyvendinančios „Rail Baltica“ projektą, pasirašė istorinę elektrifikacijos sutartį. Sutartis, kurios vertė siekia 1,77 mlrd. Eur (be PVM), pasirašyta su „COBELEC Rail Baltica“ konsorciomu – jį sudaro Ispanijos bendrovės „Cobra Instalaciones y Servicios S.A.“ ir „Elecnor Servicios y Proyectos S.A.U.“.

„Rail Baltica“ europinio geležinkelio elektrifikacija laikoma didžiausiu tarpvalstybiniu geležinkelio elektrifikacijos projektu Europoje, įgyvendinamu kaip vienas bendras projektas.

„Rail Baltica“ – tai ne tik infrastruktūra, bet ir ekonominė bei saugumo jungtis su Vakarais. Ši sutartis ypač svarbi Lietuvai, Latvijai ir Estijai siekiant tapti europinio geležinkelio tinklo dalimi, užtikrinti patogų keleivių ir krovinių judėjimą bei didesnę Baltijos regiono atsparumą. Tai – mūsų strateginis tiltas į ateitį, – sako laikinasis susisiekimo ministras Eugenijus Sabutis.

Vieną didžiausių sutarčių Baltijos šalių istorijoje pasirašė projektą įgyvendinančios institucijos: LTG grupės infrastruktūros įmonė „LTG Infra“, Latvijos „Eiropas dzelzceļa līnijas“ ir Estijos „Rail Baltic Estonia“. Vilniuje taip pat susitiko trijų šalių susisiekimo ir transporto ministerijų atstovai.

„Ši sutartis ne tik žymi istorinį momentą Baltijos šalių bendradarbiavime, bet ir padeda mums pereiti prie aplinkai draugiškesnio transporto sprendimo, kuris ilgainiui sumažins eksploatacines išlaidas ir prisidės prie klimato kaitos mažinimo. „Elecnor Servicios y Proyectos S.A.U.“ elektrifikuo-

ja ruošą Vilnius–Klaipėda, tad darbas Lietuvoje rangovui nebus naujas. O mums tai užtikrina, kad procesas bus sklandus“, – sako LTG grupės generalinis direktorius Egidijus Lazauskas.

„COBELEC Rail Baltica“ elektrifikuos 870 km geležinkelio Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Viso kontaktinio tinklo ilgis sudarys 2400 km. Elektros energijos posistemė užtikrins, kad visa greitojo geležinkelio trasa galėtų kursuoti greitieji bei kroviniai traukiniai, o tam numatoma naudoti atsinaujinančiųjų energijos šaltinių pagamintą elektros energiją.

Projektas taip pat išsiskirs tuo, kad pirmą kartą tokio masto geležinkelio projekte bus pritaikyta naujos kartos statinio dažnio keitiklių (SFC) technologija. Šie techniniai sprendiniai užtikrins ilgalaikį patikimumą, efektyvumą ir aukštus

aplinkosaugos rodiklius.

„Ši sutartis ne tik žymi istorinį Baltijos šalių bendradarbiavimo momentą, bet ir padeda mums pereiti prie aplinkai draugiškesnio transporto sprendimo, kuris ilgainiui sumažins eksploatacines išlaidas ir prisidės prie klimato kaitos mažinimo. „Elecnor Servicios y Proyectos S.A.U.“ elektrifikuoja ruošą Vilnius–Klaipėda, tad darbas Lietuvoje rangovui nebus naujas. O mums tai užtikrina, kad procesas bus sklandus“, – sako LTG grupės generalinis direktorius Egidijus Lazauskas.

Šiuo metu Lietuvoje statoma ir jau pasirašyta sutarčių dėl statybų 77 km ruošę. Taip pat pasirašyta ruošę Lietuvos ir Lenkijos siena–Kaunas (Jiesia) projektavimo darbų sutartis. „COBELEC Rail Baltica“ įgyvendins tiek elektrifikacijos posistemo projektavimo, tiek statybos darbus.

Elektrifikacijos sandorio vertė Lietuvoje yra 818 mln. Eur (be PVM). Numatoma, kad pirmasis elektrifikacijos etapas bus baigtas iki 2030 m. „LTG Infra“ užtikrins rangos darbų įgyvendinimą Lietuvoje.

„Rail Baltica“ – strateginis LTG grupės ir Europos Sąjungos bei didžiausias geležinkelio infrastruktūros projektas Baltijos šalių istorijoje, kurį įgyvendinant bus nutiestas elektrifikuotas europinio standarto geležinkelis, sujungiantis Lietuvą, Latviją ir Estiją su Vidurio bei Vakarų Europa, užtikrinsiantis regiono integraciją, civilinį ir karinį mobilumą, transporto sistemos atsparumą.

Už šį turinį atsakingas tik autorius. Europos Sąjungai neatsako už galimą jame pateiktos informacijos naudojimą.

Daugiau skaitykite: www.ltg.lt

Nuo protesto iki tremties: Baltarusijos studento kova už demokratiją

Kas priverčia jauną vyrą palikti savo šalį? 24 metų Baltarusijos studentas Daniilas Kajūnas, dabar gyvenantis Slovakijoje, pasakoja apie aktyvizmą, baimę ir kovą už demokratiją.

Daniilui 24 metai, jis – finansų valdymo studentas, ramus, bet ryžtingas aktyvistas. Gimęs Baltarusijoje, dabar gyvena Bratislavoje. Po 2020 m. prezidento rinkimų Baltarusijoje radikaliai pasikeitė ne tik jo gyvenimas, bet kartu ir jo supratimas apie laisvę. Susitikome jaunimo projekte Armėnijoje, kur Daniilas papasakojo man savo kelią – nuo studentų protestų Minske organizavimo iki pabėgimo iš šalies. Jo istorija – tai baimės, drąsos ir atkaklumo pasakojimas.

Oliveris: Ar gali papasakoti, kaip atsidūrei Slovakijoje ir kokie buvo tavo pirmieji išpūdziai?

Daniilas: Išvykau iš Baltarusijos 2020 m. lapkritį, nes politinė situacija ten buvo labai sunki. Pirmiausia išvykau į Ukrainą. Vėliau pateikiau paraišką studijuoti Komenskio universitete Bratislavoje ir buvau priimtas. Pradėjau mokytis slovakų kalbos. Atvykau 2021 m. gegužę ir jau pirmą vakarą užlipau į Bratislavos pilį. Vaizdas mane sužavėjo – miestas atrodė gražus ir ramus. Tai man labai patiko. Čia jaučiuosi ramus ir laisvas.

Oliveris: Koks buvo gyvenimas Baltarusijoje? Ar jautėsi, kad tavo laisvės buvo ribotos?

Daniilas: Gimiau 2001 m., o Lukašenka valdžioje buvo nuo 1994-ųjų. Kai paaugau, pradėjau daugiau sužinoti apie istoriją ir supratau, kaip jis pamažu vis labiau telkė valdžią, ypač per prieštarų referendumus 1996 ir 2004 m.

Bet suvokimas prasidėjo dar anksčiau. Mokykloje kasdien matydavau tą patį „ūsuocio seno žmogaus“ – Lukašenkos – porretą ant sienos, šalia raudonos ir žalios valstybinės vėliavos. Iš istorijos pamokų žinojau, kad mūsų tikroji vėliava ir herbas atrodė visiškai kitaip. Tada pradėjau jausti, kad mums mokykloje rodo neteisingą informaciją, o tiesa yra slepiama.

Oliveris: Kaip tavo bendramiškiai ir mokytojai reagavo į tokias idėjas?

Daniilas: Mokytojai ir darbuotojai daugiausia palaikė režimą, ypač todėl, kad mūsų mokyklos ir universitetai yra valstybiniai. Tačiau dažnai tai buvo ne todėl, kad jie juo tikėjo – jie bijojo prarasti darbą. Tikro pasirinkimo nebuvo. Studentai, ypač mano artimi draugai, buvo labiau nepriklausomi. Jie palaikė demokratines vertybes. Iš tikrųjų aš persikėliau į Slovakiją su dviem savo geriausiais draugais, kurie tikėjo tais pačiais dalykais:

demokratija, laisvė ir Europa.

Mes pažinojome vieni kitus nuo pradinės mokyklos, kartu treniravomės plaukimo grupėje, vėliau studijavome rinkodarą universitete. Po rinkimų kartu organizavome studentų protestus ir galiausiai emigravome iš Baltarusijos. Dabar jie taip pat studijuoja Komenskio universitete ir dirba Slovakijoje.

Oliveris: Kaip pirmą kartą įsitraukė į politinį aktyvizmą?

Daniilas: Mane įkvėpė pirmasis protestas 2018 m., kai buvo minima Baltarusijos Liaudies Respublikos 100 metų sukaktis. Tas protestas buvo oficialiai patvirtintas valdžios, todėl nebuvo tiesioginės smurto grėsmės. Ten pamaciau daug žmonių, kurie dalijosi mano požiūriu – kad Baltarusija turėtų eiti europiniu, demokratiniu keliu. Tai buvo stipri akimirka. Supratau, kad nesu vienas.

2020 m., prieš prezidento rinkimus, prisijungiau prie opozicijos kandidato Viktoro Babarykos iniciatyvinės grupės. Padėjau rinkti parašus jo kandidatūrai paremti. Tuo metu jis buvo laikomas favoritu – žmogumi, kuris galėjo laimėti antrame ture. Tačiau vėliau jis buvo suimtas pagal suklastotus kaltinimus. Tuo pat metu buvo suimtas ir kitas svarbus opozicijos veikėjas Siarhėjus Cichanouskis. Jo žmona, Sviatlana Cichanouskaja, perėmė jo vietą ir tapo pagrindine opozicijos kandidate. (Siarhėjus neseniai buvo paleistas iš kalėjimo po daugiau nei ketverių metų.)

Oliveris: Ar gali apibūdinti kokį nors protestą ar veiksmą, kurį padėjai organizuoti?

Daniilas: Pirmasis veiksmas, kurį padėjau organizuoti, buvo studentų streikas mano fakultete, kur studijavau rinkodarą ir vadybą Baltarusijos nacionaliniame technikos universitete. Kartu su draugais sukūrėme „Telegram“ kanalą savo fakultetui, kad galėtume dalintis naujienomis ir informacija apie protestus. Jis išaugo iki daugiau

nei 600 prenumeratorių, nors viename fakultete buvo tik apie 450 studentų.

Pradėjome nuo veiksmų universiteto teritorijoje, o vėliau surengėme studentų eitynes pagrindinėje Minsko gatvėje. Tas protestas truko tik apie dešimt minučių. Greitai atvyko OMON, riaušių policija, ir sulaukė apie 70 žmonių. Visi jie buvo nuteisti 15 parų kalėjimo. Tą dieną man pasisekė – gerai žinojau gatves ir galėjau greitai pabėgti.

Oliveris: Ar kada nors bijoji, kad pats būsi suimtas?

Daniilas: Taip, be abejo. ta baimė buvo nuolat. ypač 2020 m. rugpjūčio 9 ir 10 d. – tai buvo dvi neužmirštos gatvės pasipriešinimo naktys. Puškinskajos gatvės ir „Stella“ monumentas tapo pagrindiniais protestų centrais. buvo barikadų, riaušių policijos, kareivių, dūminių granatų. visi žinojome, kad jei mus pagaus, reikš bent 15 parų kalėjimo.

Bet baisiausia akimirka įvyko namuose. Vieną naktį kažkas bandė įsilaužti į mano butą. Pasak mano tėvų, tai buvo policija. Laimei, manęs ten nebuvo – buvau pas merginą. Kitą rytą susidėjau daiktus ir pirmu autobusu išvykau į Kijevą. Tą pačią naktį dešimt mano draugų – įskaitant tuos iš studentų streiko grupės – buvo suimti. Kai kurie buvo nuteisti iki dveju su puse metų kalėjimo. Jei nebučiau išvykęs, esu tikras, kad ir pats būčiau kalėjime.

Oliveris: Paminėjai „Stella“ monumentą. Ar gali papasakoti daugiau apie jo reikšmę?

Daniilas: „Stella“ yra „Minskas – didvyrių miestas“ monumentas, esantis beveik pačiame Minsko centre. Tai buvo kruviniusių susidūrimų vieta pirmąją barikadų naktį, rugpjūčio 9-ąją. O lygiai po savaitės, 2020 m. rugpjūčio 16 d., ten įvyko didžiausias protestas Baltarusijos istorijoje.

Pagal nepriklausomus skaičiavimus, į Minsko gatves išėjo nuo 200 000 iki 300 000 protestuotojų. Tą dieną prisimenu labai aiškiai – buvo nuostabūs žmonės, apsirengę baltai, laikė gėles, jų buvo tiek daug, kad eidamas Nepriklausomybės prospektu nemačiau minios galo. Tuo momentu atrodė, kad visame mieste nebėra nei režimo saugumo pajėgų, nei riaušių policijos. Tą dieną tikrai tikėjau, kad turime galimybę įvykdyti revoliuciją.

Teisingumo eitynės, Minskas, Baltarusija, 2020 m. rugsėjo 20 d. Nuotrauka: Andrew Keymaster, „Unsplash“

Oliveris: Kokia buvo suniausia aktyvisto veiklos dalis Baltarusijoje?

Daniilas: Visada jautei, kad vyksta baisūs dalykai – politikoje, švietime, kariuomenėje, užsienio politikoje. Ir nuolatinė baimė būti suimtam. Reikia stiprios vidinės motyvacijos, kad galėtum tęsti.

Oliveris: Kaip vertini dabartinę politinę situaciją Baltarusijoje?

Daniilas: Ji siaubinga. Yra daugiau nei tūkstantis politinių kalinių. Šalis iš esmės yra okupuota Rusijos. 2022 m. vasario 24 d., kai Rusija pradėjo plataus masto invaziją į Ukrainą, jie net naudojo Baltarusijos teritoriją. Tai buvo vienas gėdingiausių Lukašenkos režimo sprendimų. Baltarusija nebėra tik diktatūra – ji dabar prisideda prie tarptautinių nusikaltimų.

Oliveris: Kaip lygini politiką Slovakijoje ir Baltarusijoje?

Daniilas: Slovakija yra demokratija, kaip dauguma Europos šalių – aciū Dievui. Čia žmonės gali protestuoti, organizuotis, balsuoti. Jei kas nors neveikia, galite tai pakeisti per sąžiningus rinkimus. Baltarusijoje to neturime. Ten rinkimai yra suklastoti.

Oliveris: Ar matai kokių nors pavojaingų ženklų ar panašumų tarp Slovakijos ir Baltarusijos?

Daniilas: Vienintelis dalykas, kuris mane neramina, buvo tada, kai Slovakijos premjeras lankėsi Maskvoje per Pergalės dieną. Bet jis grįžo, ir čia vis dar turite tikrą opoziciją ir sąžiningus rinkimus. Tai ir yra esminis skirtumas.

Oliveris: Ar dalyvavai kokiuose nors protestuose Slovakijoje?

Daniilas: Taip, kartą – pačiame pirmajame proteste, skirtame Ukrainai palaikyti, 2022 m. vasario 24 d. Negalėjau likti nuošaly.

Oliveris: Ką patartum jauniui, protestuojančiam Europoje?

Daniilas: Niekada nemanykite, kad esate per maži, kad padarytumėte pokytį. Vienas žmogus gali pradėti pokyčių bangą. Reikia turėti tvirtą charakterį ir niekada nepasiduoti. Visada – niekada nepasiduokite.

Oliveris: Ko, tavo manymu, žmonės Vakarų Europoje nesupranta apie gyvenimą autoritariniuose režimuose?

Daniilas: Gyvenimas diktatūroje visiškai kitoks. Visada jauti baimę. Žmonės Baltarusijoje bijo net pamėgti politinį įrašą internete. Jei tai padarysi – jei paspausi „patinka“ ar pasidalinsi opozicine žinute – gali būti suimtas ir nuteistas dviem savaitėms kalėjimo. Tai realybė.

Oliveris: Kas tave įkvepia tikėti ateitimi?

Daniilas: Visada tikėjau, kad diktatūros laikui bėgant susilpnėja. Anksčiau ar vėliau jos visos žlunga. Taip buvo Čilėje su Pinočetu, Rumunijoje su Čiuašesku ir kitose vietose. Tikiu, kad taip nutiks ir Baltarusijoje, ir Rusijoje. Tokiems žmonėms niekada nesibaigia gerai.

Jaunieji žurnalistai Europoje – susipažinkite su autoriumi Oliver Čechmánem

Man labiausiai įsiminė savanorystė skautų festivalyje Šiaurės Makedonijoje ir pagalba prie Ukrainos sienos netrukus po invazijos pradžios.

Daugiau skaitykite: https://youth.europa.eu/news/protest-exile-belarusian-students-fight-democracy_en

Išsakykite savo nuomonę apie sporto ateitį Europoje!

Dimitrio Vetsiko nuotrauka iš „Pixabay“

Europos Komisija rengia naują sporto strateginę viziją. Komisijos jaunimo patikros („Youth Check“) kontekste siekiama išgirsti jūsų nuomonę! Tai jūsų galimybė prisidėti prie sporto ateities kūrimo Europoje. Prisijunkite prie diskusijos ir pasakykite, ką manote – mes klausomės!

Kas laukia?

Europos Komisija dirba prie naujos strateginės sporto vizijos ir kviečia jaunus žmones įsitraukti! Taip pat galite skleisti žinią ir paraginti savo sporto ar jaunimo organizacijas dalyvauti. Iki 2026 m. pabaigos planuojama parengti strategiją, kuri sieks padaryti sportą Europoje labiau įtraukiantį, lygiavertį ir tvarų kiekvienam.

Sportas nėra tik pergalės ar pralaimėjimai – tai svarbi mūsų bendruomenių ir ekonomikos dalis. Jis vienija žmones, stiprina sveikatą, sukuria darbo vietų. Eu-

ropos sporto modelis remiasi tuo, kad fizinis aktyvumas ir toliau išliktų reikšminga visuomenės gyvenimo dalis.

Kodėl verta įsitraukti?

Čia ir prireikia jūsų balso! Komisija nori sužinoti, kokios temos jums atrodo svarbiausios formuojant šią viziją. Dalyvaujant diskusijoje jūs patys padėsite nuspręsti, kokius klausimus reikėtų spręsti Europos sporto ateityje.

Jūsų nuomonė svarbi labiau, nei manote. Nesvarbu, ar esate sportininkas, sirgalius, savanoris, ar tiesiog mėgstate būti fiziš-

kas aktyvus – galite prisidėti prie pokyčių. Pasidalykite, kas jums svarbiausia, ir padėkite kurti sporto politiką, kuri vienytų ir įkvėptų visus Europoje.

Ir tai dar ne viskas! Galite paraginti ir savo sporto ar jaunimo organizacijas – kuo daugiau dalyvių, tuo stipresnis poveikis.

Kaip išsakyti savo nuomonę?

Prisijunkite prie konsultacijos ir leiskite savo balsui būti išgirstam. Ji vyks iki 2025 m. gruodžio 8 d. Tai jūsų proga tapti kažko didesnio dalimi ir padėti kurti stipresnę Europos tapatybę per sporto galią.

Norite sužinoti daugiau apie šią konsultaciją? Plačiau skaitykite [čia] : https://youth.europa.eu/news/your-say-about-future-of-sport-europe_en

Tolimiausi Europos regionai: Azoruose aptarta ateitis ir bendri iššūkiai

2021 m. lapkričio mėnesį Azorų salose vykusio Tolimiausių Europos regionų prezidentų konferencija tapo svarbia proga aptarti iššūkius ir galimybes, su kuriais susiduria šie unikalūs regionai.

Tiomax80 – San Migelis, Azorai, CC BY 2.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=128834546>

Kas yra tolimoji Europa?

Tolimiausi regionai – tai devynios teritorijos, priklausiančios trimis ES šalims narėms: Prancūzijai (Guadeloupe, Prancūzijos Gviana, Martinika, Majotas, Reunjonas, Sen Martenas), Portugalijai (Azorai, Madeira) ir Ispanijai (Kanarų salos). Šios vietovės yra toli nuo Europos žemyno, tačiau jos yra neatsiejama ES dalis, turinti specialų statusą pagal ES sutartį.

Šių regionų geografinė padė-

tis suteikia unikalių galimybių – turtinga gamta, išskirtinės kultūros, turizmas, atsinaujinančios energijos potencialas. Tačiau kartu tai reiškia ir iššūkius: didesnę priklausomybę nuo importo, transporto kaštus, klimato kaitos poveikį.

Konferencijos tikslai

Susitikime Azoruose buvo aptarta naujoji Europos Komisijos komunikacija dėl tolimiausių regionų, kuri planuota 2022 m.

pavasariui. Prezidentai, Europos Parlamento ir Komisijos atstovai kalbėjosi, kaip užtikrinti, kad šių regionų balsai būtų girdimi priimančiam sprendimui.

Jaunimo atstovai pabrėžė kelias itin svarbias temas:

- transporto ir mobilumo sunkumus,
- menką supratimą apie ES institucijų darbą,
- būtinybę kovoti su klimato kaita pritaikant priemones jų specifinėms sąlygoms.

Sėkmės istorijos iš Azorų

Konferencijos metu buvo pristatyti keli ES finansuojami projektai, rodantys, kaip investicijos gali prisidėti prie vietos vystymosi:

„Algicel“ – mikrodumblių galia sveikatai

Azoruose veikianti biotechnologijų įmonė „Algicel“ sukūrė unikalų produktą – maisto papildą iš vietinėse salose aptinkamų mikrodumblių. Šiose smulkutėse organizmuose gausu antioksidantų, stiprinančių žmogaus imuninę sistemą, lėtinančių senėjimo procesus ir padedančių kovoti su uždegimais.

Projektas rodo, kaip gamtos turtais gali būti panaudoti mokslo ir sveikatos labui. Azorai, turėdami unikalų biologinę įvairovę, tampa laboratorija inovacijoms, kurios gali pasiekti ir platesnę Europos rinką.

„TEAhealth“ – arbatos kelias iš salų į Europą

Kitas projektas – „TEAhealth“ – skirtas Azorų arbatos sektoriaus stiprinimui. Azoruose nuo XIX a. auginama arbata, tačiau ji retai pasiekdavo platesnius rinkos segmentus. Projektas siekia ne tik tobulinti produktus, bet ir kurti naujas rūšis, pritaikytas šiuolaikiniam vartotojui, akcentuojant sveikatingumą ir natūralumą.

„TEAhealth“ padeda vietos ūkininkams ir gamintojams bendradarbiauti, gerina jų galimybes eksportuoti, taip pat suteikia galimybių jaunimui įsitraukti į tradicinę, bet atnaujintą pramonės sektorių.

„Pico Vermelho“ – žaliasis energijos šaltinis

Trečiasis pavyzdys – geoterminė elektrinė „Pico Vermelho“. Čia įdiegta nauja energijos saugojimo sistema, kuri leidžia dar efektyviau išnaudoti žemės gelmių šilumą. Azorai jau dabar daugiau nei 40 proc. savo elektros energijos gauna iš atsinaujinančių šaltinių, daugiausia geoterminių. Tai mažina priklausomybę nuo importuojamo kuro ir mažina anglies dioksido emisijas.

„Pico Vermelho“ tampa pavyzdžiu, kaip salose galima sukurti patikimą ir tvarią energetikos sistemą, kuri ne tik patenki-

na vietos poreikius, bet ir saugo aplinką.

Kodėl tai svarbu?

Šie trys projektai – skirtingi savo sritimis, bet turintys bendrą bruožą: jie rodo, kad net ir tolimiausiuose Europos kampečiuose galima kurti inovacijas, kurios atneša naudą ne tik vietos bendruomenėms, bet ir visai Sąjungai.

Azorai tampa pavyzdžiu, kad investicijos į mokslą, tradicijų atnaujinimą ir žaliąją energetiką gali sukurti stiprų ekonomikos pagrindą net atokiausiose teritorijose.

Kodėl tai svarbu visai Europai?

Tolimiausi regionai yra ne tik Europos periferija – jie atveria ES langą į Atlantą, Karibus, Indijos vandenyną. Jie svarbūs geopolitškai, biologinei įvairovei, prekybai. Komisija siekia, kad jų specifiniai poreikiai būtų įtraukti į bendrą ES politiką: transportą, švietimą, aplinkosaugą, jaunimo užimtumą.

Tokie susitikimai, kaip Azoruose, primena, jog Europa yra įvairialypė. Ji apima ne tik Briuselį ar didmiesčius, bet ir tolimas salas, kurių žmonės kasdien susiduria su kitokia realybe, bet yra tokie patys Europos piliečiai.

„Europos Pulso“ informacija

Saint-Barthélemy: prabangos sala Karibuose

Maža, vos 25 km² ploto sala Karibų jūroje – Saint-Barthélemy, arba tiesiog St. Barts – dažnai vadinama prabangaus poilsio simboliu. Tai Prancūzijai priklausanti užjūrio teritorija, kuri išlaiko europietišką dvasią, tačiau kartu pulsuoja tropiniu ritmu.

Istorija ir tapatybė

Sala buvo atrasta Kristupo Kolumbo kelionės metu 1493 m. ir pavadinta jo brolio Bartolomeo garbei. Ilgą laiką ji priklausė Prancūzijai, vėliau buvo valdoma Švedijos, bet 1878 m. vėl grįžo į Prancūzijos sudėtį. Šiandien tai – Prancūzijos užjūrio kolektyvumas, turintis savivaldą ir glaudžiai susijęs su Europos Sąjunga.

Saint-Barthélemy gyvena apie 10 tūkstančių gyventojų, tačiau kasmet ją aplanko dešimtys tūkstančių turistų.

Išskirtinumas ir prabanga

St. Barts garsėja kaip viena iš prabangiausių pasaulio kelionių kryptų. Čia įsikūrę boutique tipo

užsiima paslaugų verslu.

Svarbi detalė – Saint-Barthélemy yra laisvoji uosto zona, todėl čia klesti aukštos klasės parduotuvės be muitų. Tai dar labiau pabrėžia salos išskirtinumą.

Gamta ir kultūra

Sala garsėja ne tik prabanga, bet ir savo natūralia aplinka. Kalvotas reljefas, tropinė augmenija, nuostabi pakrantės panorama traukia keliautojus. Čia saugoma nemažai gamtos teritorijų, vykdomos aplinkosaugos programos, siekiant apsaugoti koralų rifus.

Kultūriškai St. Barts jungia prancūzišką gyvenimo stilių ir Karibų regiono tradicijas: kalbama daugiausia prancūziškai, bet juntama vietinė muzika, šokiai, virtuvė. Kasmet vyksta kultūriniai festivaliai, tarp jų – garsusis Muzikos festivalis, suburiantis atlikėjus iš viso pasaulio.

Starus – Nuosavas darbas, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=19029885>

Europa Karibuose

Nors geografiškai Saint-Barthélemy yra toli nuo žemyninės Europos, ji išlieka neatsiejama Europos Sąjungos dalis, turinti

ypatingą statusą. Tai vieta, kur galima pajauti prancūzišką dvasią tropikų aplinkoje, kur prabanga ir gamta dera tarpusavyje.

„Europos Pulso“ informacija

Majotas: Indijos vandenyno perlas ir Prancūzijos užjūrio departamentas

Majotas (pranc. Mayotte) – tai mažas, bet unikalus salynas tarp Madagaskaro ir Mozambiko krantų, Indijos vandenyne. Ši sala yra viena iš Prancūzijos užjūrio departamentų ir kartu – viena tolimiausių Europos Sąjungos dalių.

Autorius Franck Bouttemy CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=30143503>

Geografija ir gamta

Majotą sudaro dvi pagrindinės salos – Didžioji Žemė (Grande-Terre) ir Mažoji Žemė (Petite-Terre) – bei kelios mažos salelės. Tai tropinio klimato rojus, apsuptas didžiulės lagūnos, kuri yra viena iš didžiausių pasaulyje. Lagūną supa koraliniai rifai, dėl

to sala ypač patraukli nardymo ir gamtos mylėtojams.

Sala garsėja turtinga biologine įvairove: čia galima pamatyti delfinų, jūros vežlių, spalvingų koralų ir net nykstančių lemūrų.

Istorija ir kultūra

Majotas nuo seno buvo svarbi Indijos vandenyno prekybos vieta. Čia persipynė Afrikos, Arabų ir Prancūzijos įtakos. 1843 m. sala tapo Prancūzijos kolonija, o 2011 m. įgijo Prancūzijos užjūrio departamento statusą.

Kultūriškai Majotas yra unikalus: dauguma gyventojų kilę iš Komorų salų, todėl čia juntamos afrikietiškos, islamo ir prancūziškos tradicijos. Oficialioji kalba – prancūzų, bet plačiai vartojamos ir vietinės

kalbos – šiomaoro ir malagasių.

Ekonomika ir iššūkiai

Majoto ekonomika labai priklauso nuo Prancūzijos paramos. Didžiausis sektorius – viešasis administravimas, paslaugos, žemės ūkis (ypač vanilės, ylang-ylang aliejaus, prieskonių auginimas). Sala garsėja kaip viena svarbiausių ylang-ylang – kvepalų gamybai naudojamų augalų – tiekėjų pasaulyje.

Tačiau sala susiduria ir su rimtais iššūkiais: dideliu gyventojų tankumu, socialine įtampa, nelegalia migracija iš kaimyninių Komorų, jaunimo nedarbu.

Europa – Indijos vandenyne

Būdama Prancūzijos dalis, Majotas yra ir Europos Sąjungos teri-

torija. Tai reiškia, kad čia taikomi ES įstatymai, valiuta yra euras, o salos gyventojai yra ES piliečiai. Tačiau geografinė padėtis lemia, kad daugelis problemų – transportas, klimato kaitos poveikis, socialiniai klausimai – yra specifiniai ir reikalauja atskiro dėmesio iš Europos institucijų.

Turizmas ir patirtys

Majotas dar nėra masinio turizmo kryptis, todėl keliautojai čia gali patirti autentišką gamtos grožį. Didžiausia atrakcija – plaukiojimas po lagūną, kur galima pamatyti delfinus ir stebėti jūros vežlius jų natūralioje aplinkoje. Sala taip pat vilioja nardymo entuziastus, nes rifų ekosistemos yra nepaprastai turtingos.

Leidėjas: Linale s.r.o, redaktorė Lineta Žalaitė, www.europospulsas.lt, info@europospulsas.lt, išeina kas savaitę.

Už visą turinį „Europos pulso“ atsakingi tik autoriai ir jų nuomonės nebūtinai atspindi Europos Sąjungos poziciją. Europos Sąjunga negali būti už jas atsakinga.